

Plenaire vergadering van de Eerste Kamer op 12 september 2017

Toespraak van de Voorzitter van de Eerste Kamer,
Mr. A. Broekers-Knol

Herdenking Ir. G.J.M. (Gerrit) Braks (1933 - 2017)

Op 12 juli jongstleden overleed op 84-jarige leeftijd Gerrit Braks, senator voor het Christen Democratisch Appèl van 11 juni 1991 tot 10 juni 2003.

Bijna vier decennia maakte de heer Braks deel uit van de nationale politiek. Tien jaar lang was hij minister van Landbouw: een sector waar hij van kinds af aan mee bekend was en waar hij een bepalende invloed op zou krijgen.

Gerardus Johannes Maria Braks werd geboren op 23 mei 1933 in Odiliapeel, Noord Brabant. Zijn ouders, die in totaal 11 kinderen kregen, hadden een ontginningsboerderij. Hier heeft de heer Braks tot zijn 23e levensjaar gewerkt. In de avonden en weekenden volgde hij opleidingen aan de lagere land- en tuinbouwschool, de Landbouwwinterschool, de mulo en de hbs.

Na een tijdelijke baan bij de Landbouwvoorlichtingsdienst in Eindhoven voltooide de heer Braks eind 1964 de opleiding akker- en weidebouw aan de Landbouwhogeschool in Wageningen. Snel daarna werd de heer Braks diplomaat in Brussel: aanvankelijk als adjunct-landbouwattaché en later als landbouwraad.

De periode in Brussel beschouwde hij als de gelukkigste tijd in zijn leven. Het opbouwen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid was hem op het lijf geschreven en sterkte bovendien zijn geloof in Europese samenwerking. Later in zijn leven zou hij voor zijn inspanningen op dit gebied door de Franse regering worden onderscheiden als Commandeur de l'Ordre du Mérite Agricole.

In 1977 maakte de heer Braks de overstap naar Den Haag. "Wees niet laks, stem Braks" stond er op de verkiezingsborden in Brabant. In de Tweede Kamer werd hij al gauw verkozen tot voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw en Visserij. Het was dan ook niet onlogisch dat drie jaar later bij de benoeming van het eerste kabinet-Van Agt de keuze voor minister van Landbouw op hem viel.

De heer Braks werd bij zijn aantreden als minister geconfronteerd met een landbouwsector die uit haar voegen gebarsten was. Zijn maatregelen tegen overproductie en ter bevordering van duurzaamheid stuitten dikwijls op fors verzet. Toch zette hij door.

Was er binnen de landbouwsector kritiek op zijn beleid, dan stond dat los van de waardering voor zijn persoon. Eén van de redenen daarvoor was dat de heer Braks altijd duidelijk uitlegde waar hij voor stond. Hij noemde een schop een schop en een spade een spade. Zelf zei hij hier later over dat de kunst van de politiek is om alles terug te brengen naar de menselijke maat. Daarbij had hij het grote voordeel dat hij zich goed kon verplaatsen in de positie van de boeren.

Na zijn ministerschap vervolgde de heer Braks zijn carrière als voorzitter van de KRO. En al snel keerde hij terug naar de nationale politiek. Op 11 juni 1991 werd de heer Braks beëdigd als lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, een Huis waar hij ook als minister al graag kwam. Niet alleen omdat er meer ruimte was voor inhoudelijke discussie, maar ook omdat het hem in staat stelde om betrokken te blijven bij de landbouw en vertegenwoordiger te zijn van de regio.

In zijn maidenspeech sprak hij zich uit voor het belang van goed beroepsonderwijs. Hij had zelf hard gewerkt om dit te krijgen en wilde ervoor zorgen dat anderen dezelfde kans kregen. Als fractievoorzitter hekelde hij tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen in november 2000 het beleid van de paarse kabinetten. Deze zouden te afwachtend zijn in het aanpakken van grote problemen. "Succes kan gemakkelijk bedrijfsblind maken" stelde hij.

Met pijn in het hart behandelde de heer Braks als Eerste Kamerlid in 1998 de Varkenswet. Hij nam het op voor de varkenshouder, die te maken kregen met een sanering van 25 procent van de varkensstapel.

In de Eerste Kamer stond de heer Braks bekend als een aimabel, open en optimistisch persoon. Hij was een trotse volksvertegenwoordiger, die trouw was aan zijn partij, kerk en geboortegrond.

Op 2 oktober 2001 werd de heer Braks benoemd tot Voorzitter van de Eerste Kamer. Ik herinner mij die vergadering nog goed, want ik werd in die vergadering beëdigd als lid van de Kamer; ik ben het enige thans zittende lid dat de (hele) periode van zijn voorzitterschap heeft meegemaakt. Als voorzitter zette de heer Braks zich ervoor in dat Kamerleden op de hoogte bleven van technologische ontwikkelingen. Anders konden zij hun werk als medewetgever niet goed vervullen. In de Eerste Kamer stimuleerde de heer Braks de drie kernwaarden die hij vanuit de landbouw had meegekregen: toewijding, kennis en saamhorigheid.

De heer Braks was sterk overtuigd van de toegevoegde waarde van de Eerste Kamer. In interviews en toespraken onderstreepte hij steeds dat Eerste Kamerleden sterk geworteld zijn in de maatschappij en dat er een belangrijke preventieve werking uitgaat van een politiek orgaan dat het wetsvoorstel als eindproduct beoordeelt.

"Braks zwaait af met weemoed" stond er bij zijn afscheid van de Eerste Kamer in de krant. Het harde werken was hem na al die jaren in het bloed gaan zetten. Zelf zei hij hierover in een interview: "Ik werk niet, ik functioneer."

Lang hoefde de heer Braks niet stil te zitten, want al snel werd hij benoemd als waarnemend burgemeester in Eindhoven. Hier groeide hij in korte tijd uit tot een gewaardeerde burgervader.

In Brabant, maar zeker ook daarbuiten, vervulde de heer Braks een groot aantal maatschappelijke functies. Zo was hij voorzitter van de Stichting Katholieke Noden, adviseur-

voorzitter hoofddirectie Rabobank, bestuursvoorzitter bij de Radboudstichting en voorzitter van de Raad van Toezicht bij Fontys Hogescholen.

De heer Braks ontving diverse ridderorden en onderscheidingen in binnen- en buitenland. In Nederland was hij Commandeur in de Orde van de Nederlandse Leeuw en Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Moge ons respect voor zijn persoon en zijn grote verdiensten voor de parlementaire democratie tot steun zijn voor zijn echtgenote, zijn kinderen en verdere familie, en vrienden.

Ik geef het woord aan de minister-president.